

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ความคุ้นเคย.. ความคุ้นเคยสำคัญยิ่งกว่าญาติ เป็นญาติกันแต่ไม่เคยดูแล ไม่เคยไป มาหาสูกันเลย แต่ความคุ้นเคยเราไปดูแลรักษา ความคุ้นเคยดีกว่าญาติ นี่ความคุ้นเคย เห็นไหม นี่เราไม่คุ้นเคยมันเป็นเรื่องธรรมดา ทีนี้เรื่องธรรมดามันต้องมีหลักมีเกณฑ์ของมัน

นี่พูดถึงสังขารในชีวิตนะ ในชีวิตเรานี้เราแสวงหาคุณงามความดีกัน เราเกิดมา นี่มีสติปัญญา เราเป็นมนุษย์ นี่ถ้าเป็นคน คุณติ กาแฟคนไม่ทั่วถึง กาแฟเปรี้ยวแตกต่างกัน เลย.. มนุษย์ดีกว่าคน สัตว์ทั่วไป เห็นไหม นี่สัตว์มนุษย์ ถ้าสัตว์มนุษย์เราเกิดมาพบพุทธ ศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงคุณงามความดี ถ้าใครมีปัญหาขนาดไหนจะเห็นคุณงาม ความดีที่ละเอียดขึ้นไป

คุณงามความดีหยาบๆ นะ คุณเล็กๆ สิ เด็กๆ หยิบของให้ ตบมือให้นี่ดีใจมากเลย ถ้าไม่ตบมือให้ไม่พอใจนะ เด็กๆ นี่นะตบมือให้เด็กๆ จะมีความสุขมาก นี่ความดีของเขา ก็ได้รับการชมเชยเท่านั้นเอง วัตถุสิ่งของในโลกใครมีมากมีน้อยสิ่งนั้นเราว่าเป็นบุญกุศล แต่คนจน เห็นไหม คนจนผู้ยิ่งใหญ่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนไม้

กษัตริย์สมัยพุทธกาลนะ เวลาบวชแล้วว่า “สุขหนอ สุขหนอ” จนพระเจ้าไป ฟังพระพุทธเจ้าว่ากษัตริย์นี่คิดถึงราชวัง เพราะในความเห็นของพระที่ไปฟังองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระเราใช้เวลาอยู่โคนไม้ อยู่ในป่า มันก็มีความสุขความ ยาก มีความขาดแคลนเป็นธรรมดา ทีนี้พระเห็นกษัตริย์ว่า “สุขหนอ สุขหนอ” ท่านคง คิดถึงราชวัง นี่ไปฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าเรียกมาเลยนะ

“เธอพูดอย่างนั้นจริงหรือ”

“จริง”

“แล้วทำไมเธอถึงพูดอย่างนั้นล่ะ”

“ก็มันสุขจริงๆ มันสุขจริงๆ เพราะอยู่โคนไม้ไม่ต้องมีความรับผิดชอบอะไรเลย ไม่ต้องแบกรับภาระสิ่งใดเลย แบกรับภาระแต่ความคิดของตัวเองนี่ล่ะ จูจิตใจของตัวเองนี่เอง แต่ถ้าเป็นกษัตริย์อยู่ในราชวังนะ แบกรับภาระของประเทศชาติ แบกรับด้วยความวิตกกังวล ทุกข์มาก!”

นี่แล้วเวลามีอำนาจ เห็นไหม เขามีการแย่งชิงกัน ต้องระวังตัวเองตลอดเวลาเลย มีแต่ความเครียดไม่มีความสุขเลย แต่มาอยู่โคนไม้.. แต่ต้องทำใจได้นะ แต่เราก็อาจจะมี มั่งมีศรีสุข คนถ้ามั่งมีศรีสุขเขาว่าสิ่งนั้นเป็นบุญกุศล แต่เพราะนี่ดวงตาเราหยาบๆ ดวงตาที่เรามองเห็นในสภาวะแบบนี้ แต่ดวงตาของผู้ที่มีปัญญานี้ความสุขอันละเอียด “ความสุขสิ่งใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” แต่เราจะรักษาจิตสงบได้อย่างไรล่ะ

ในปัจจุบันนี้เรามีการศึกษากันนะ เต็มนี้โลกเจริญ มีการศึกษามาก แล้วมีการศึกษาไปก็ไปศึกษารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็บอกธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ ด้วยเอาความคิดมมมองของตัวเองเข้าไป

เวลาครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติขึ้นมา “ต้องวางให้หมด” แล้ววางอย่างไรล่ะ ก็วางแล้วไง วางจนไม่มีอะไรเลย.. ไอ้ที่ไม่มีอะไรเลยนี่มันมีเต็มตัวเลย แต่เวลาถ้ามันวางให้หมดมันวางอย่างไร มันต้องมีวิธีการของมัน

ของอยู่ในมือ เห็นไหม เราต้องหาที่วางแล้ววางลง ไม่ใช่เขวี้ยงทิ้ง ถ้าเขวี้ยงทิ้งของนั้น ชำรุดเสียหายหมด ยิ่งโทรศัพท์มือถือนี่ใครปลงดินเสียหมดแหละ อู๋.. ต้องถนอมมันอย่างดีเลย ต้องวางให้ได้ วางให้เป็น ถ้าวางไม่เป็นนี่วางไม่ได้หรอก นั่นก็ไม่ใช่เรา นี่ก็ไม่ใช่เรา วางหมดเลย ภาวนา ๒ วันเป็นพระอรหันต์.. มันซื่อซื่อ! เป็นความละเมอเพื่อพัก ไม่เป็นความจริงเลย แต่พูดความจริงไปแล้วนี่เขาจะเข้าใจเราได้อย่างไร

ความเข้าใจ เห็นไหม นี่ปริยัติ ปฏิบัติ เวลาปริยัติมีการศึกษามาก ๕ ประโยค ๑๐ ประโยคนี้โอ้ย.. รู้ไปหมดเลย แล้วถามสิรู้อะไร รู้ธรรมะของพระพุทธเจ้าแต่ไม่รู้เรื่องตัวเองเลยนะ นี่แล้วเวลาจะปฏิบัติๆ อย่างไร ยิ่ง ๕ ประโยคยิ่งปฏิบัติไม่ถูกเพราะอะไร? เพราะความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด แล้วจะเอาพุทโธ พุทโธให้มันปล่อยวาง ปล่อยวางไม่

เป็น ปล่อยางไม่ได้อีก แล้วทำอะไรล่ะก็รู้หมดแล้ว รู้หมดแล้ว รู้แล้วได้อะไรล่ะ? รู้แล้วได้ความเครียดไป

แต่ถ้าเรามาพุทโธ พุทโธ เห็นไหม กว่าจะปล่อยางได้ การปล่อยางมันต้องมีข้อเท็จจริงของมันขึ้นมา มันถึงเป็นปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา นี่ความสุขอันละเอียดละเอียดตรงไหน? ละเอียดตรงที่ว่าไม่มีใครรู้เห็นกับเราเลย แล้วเราก็มัวเอาได้ไซ้ไหม เราก็ละเมอไปเลยนะ นี่หันทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ไม่ใช่อย่างนั้น.. นี่มันตรวจสอบได้ ธรรมสภาจณา เอตัมมังคะละมุตตะมัง สีล! จะรู้ได้ต่อเมื่อเราอยู่ด้วยกัน เรามีความคุ้นเคยกัน เราจะรู้เลยคนไหนนิสัยเป็นอย่างไร..

ธรรมะ! ธรรมะจะรู้ต่อเมื่อเวลาแสดงธรรม เวลาอ้าปากออกมา ถ้าอ้าปากออกมา มันมีแต่ความว่างเปล่านะ ซื่อป้อ! แต่ถ้าพอมันอ้าปากออกมามีขึ้นมีตอน มีการกระทำ มีเริ่มต้นตั้งแต่ความเสียดล การเพื่อแผ่กัน พอเพื่อแผ่กันแล้วจิตใจเป็นสาธารณะแล้วมีสติปัญญา มีสติขึ้นมาขยับยั้งให้เป็นปกติของใจ ใจเป็นปกติ ถ้าใจไม่เป็นปกติเราก็มีความทุกข์กันอยู่นี้เพราะใจเราไม่ปกติ

ใจมีความคิดนะ.. รูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่กิเลส รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เสียงขมมะ อู้อู.. ลอยเลยนะ เสียงตึนตึนนี่หวั่นึกคิดเลย นี่รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร.. รัศคอไว้ เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเชิดชูเราก็หลงไหลไป

ฉะนั้นรูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่กิเลส จิตใจเราต่างหากที่เป็นกิเลส.. ฉะนั้นเวลาที่มีสติปัญญาขึ้นมามันจะควบคุมตรงนี้ได้ ถ้ามันควบคุมขึ้นมามันสลัดทิ้งได้ รูป รส กลิ่น เสียงก็เก๋ๆ เจินๆ อยู่นั่นนะ เวลาเราได้ยินเสียงโดยที่เราไม่มีสติ เราได้ยินเสียงแต่เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร นี่เพราะขาดสติ แต่ถ้ามีสตินะเสียงสักแต่ว่าเสียง เสียงสักแต่ว่าเสียง เราจะเป็นคนรู้ว่าเสียงนั้นจะไม่มีอำนาจที่จะเข้ามากระเทือนใจของเราได้

ไม่ใช่สักแต่ว่าหรรอ! มันต้องมีปัญญารู้ มีสติปัญญารับรู้แล้วปล่อยางไว้ แล้วจะปล่อยางได้อย่างไรล่ะ ถ้าเสียงเขาตึนตึนทาปล่อยางให้ได้สิ ทำไมปล่อยางไม่ได้

เสียงดิฉันทินทานั้นเหมือนกับเสาชิม้ทิม้เข้าหัวใจเลย ทิม้แล้วทิม้อีก เจ็บปวดขนาดไหน ก็ปล่อยวางไม่ได้ แล้วไหนว่าปล่อยวางละ

ถ้าไม่มีการปฏิบัติ ไม่มีการกระทำมันเป็นไปได้หรือ! ศึกษาขนาดไหน รู้ขนาดไหน คุณสิ เราเป็นโรคภัยไข้เจ็บ เห็นไหม ยาก็อยู่โรงพยาบาล แล้วก็บอกยานั้นรักษาโรคนี้ ยานั้นรักษาโรคนี้ ยามันก็อยู่โรงพยาบาล ไอ้เราก็เจ็บไข้ได้ป่วยอยู่นี้มันจะรักษาเรา ได้ไหม ถ้าเราเจ็บไข้ได้ป่วยไข้ไหม ยานิคิดไหนรักษาโรคไหนเราก้เอามาใช้ เอามารักษาเรามันก็หาย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ได้มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่มี! ไม่มีหรือ!

ศึกษามาขนาดไหน นี้นยาในโรงพยาบาลยังไม่สามารถเอาเข้าปากของตัว ยังไม่เอามารักษาตัว ยานี้ก็คือยา เราก้คือเรา แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม เรามีการกระทำขึ้นมา ถ้ามีการกระทำขึ้นมา นี่สิ่งที่โลกเจริญเพราะไปศึกษามา พอศึกษาขึ้นมาเนี่ยจินตนาการเลย เพราะมันศึกษามา

สินค้า! ถ้ามีสินค้าต้นแบบ ถ้าเราลอกเลียนแบบเราจะได้สินค้านั้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสินค้า เป็นรูปแบบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราลอกเลียนแบบมา มันไม่ใช่สิ่งที่เราวิจัยขึ้นมา เราประกอบเองขึ้นมา

ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงจะลอกเลียนแบบ เพราะต้นแบบมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา ถ้าเราทำของเราขึ้นมาได้ เราศึกษาของเราขึ้นมาได้ เราปฏิบัติของเราขึ้นมาได้ตามความเป็นจริงอันนั้น มันถึงจะเป็นความรู้จริงของเรา ถ้าเป็นความรู้จริงของเรา เห็นไหม ถึงว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา แล้วถ้าคนปฏิบัติแล้ว โอ้โฮ.. ศาสนาพุทธนี้ยุ่งมากเลย นู้นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้

รักษาใจตัวเอง.. ถ้ารักษาใจตัวเอง ความผิดพลาด ความพลั้งเผลอ เวลาเราก้ถือคิด เห็นไหม คิดต่างพร้อย คิดเศร้าหมอง คิดขาด นี้นี้มีเจตนากระทำ.. มีเจตนาจะทำอย่างนั้น แล้วทำอย่างนั้นนี่คือขาด ถ้าไม่มีเจตนากระทำ คนเรามันมีการผิดพลาดเป็นธรรมดา มันต่างพร้อยมันก็เศร้าหมอง พอมันเศร้าหมองขึ้นมามันก็เป็นนิรันดรกรรม มันก็ปิดกั้นความสงบของใจ ทำคุณงามความดีมันก็ฟู เวลาทำความผิดพลาดมันก็เศร้าหมอง มันก็เสียใจ ถ้ามันเสียใจเราจะควบคุมใจเราอย่างไร เราจะดูแลใจเราอย่างไร

นี่ภาคปฏิบัติ! นี่ภาคปฏิบัติถึงว่าโอ๊ย.. ศาสนาพุทธนี้ยุ่งมากเลย ทำอะไรก็มีแต่
ผิดๆ มันผิดด้วยเจตนาหรือเปล่าละ ถ้ามันไม่ได้ผิดด้วยเจตนามันก็ผิด.. กรรมมันมีขึ้นมา
เราไปทำให้ชีวิตเขาดกรว่ง สัตว์! เราไม่ได้ตั้งใจฆ่ามัน เราผิดพลาดพลั้งไปมันก็เสียชีวิต
ไปแล้ว จะไม่มีผลเลยหรือ มันก็มีผลสิเพราะมันเสียชีวิตไปเพราะการกระทำของเรา

ถ้าเรามีเจตนาสิ เจตนาที่มันยิ่งเลวร้ายเข้าไปใหญ่เลย เรามีเจตนากระทำเขา แล้ว
เราตั้งใจไปทำเขา แล้วเราทำเขาสมความปรารถนา.. ขาด! สิ้นขาด! แต่ถ้าเราไม่ได้มี
เจตนาสิ่งใดเลย มันมีผิดพลาดไป มันก็ค้างพริ้ว มันก็เศร้าหมอง มันก็ไม่ดีทั้งนั้นแหละ
กรรมมันให้ผลทั้งนั้น

ฉะนั้นถ้าเรามีสติปัญญาที่มันเป็นสิ่งที่ดี นี่พูดถึงว่าถ้าเราจะทำอะไรมันมีเวรมี
กรรมต่อกันนะ จิตใจของเราเกิดมามีเวรมีกรรมต่อกันทั้งนั้นแหละ นี่ถ้ามีการประพฤติ
ปฏิบัติมา สิ่งที่มีการศึกษามานั่นวางไว้ การศึกษานั้นนะมันรู้จำ แต่พอมีการรู้จริงขึ้นนี่ไม่
ต้องศึกษา มันเป็นอัตโนมัติ มันเป็นความรู้จริงตลอดเวลา มันกระเทือนเมื่อไหร่มัน
แสดงออกทันที เห็นไหม

นี่ธรรม.. เวลาออกจากใจมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นความจริงในหัวใจ แต่ถ้าในใจมัน
ว่างเปล่า เวลาจะแสดงออกมามันก็เป็นความจำ ไปแสดงธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วบอกว่า อู้อู.. แสดงธรรมนี่ดีมาก

ทำไมมันจะไม่ดีละ ก็ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เราแค่เป็นตัว
สื่อธรรม เราสื่อธรรมพระพุทธเจ้าไปมันก็สุดยอดทั้งนั้นแหละ มันเป็นความสุดยอดของ
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นความเศร้าหมองของเราใจ หัวใจเรา
ว่างเปล่าไป แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงของเรานะ เรามีความสุขก่อน
เรามีความสุขขึ้นมา เราจะเป็นหลักชัยของสังคมได้ สังคมจะพึ่งพาอาศัยได้นะ พึ่งพา
อาศัยด้วยหัวใจ ด้วยความมั่นใจ ถ้าเรามีความมั่นใจ เรามีความลงใจ เราจะทุกข์ยากขนาด
ไหนเราก็มีความมั่นใจ หัวใจของเราก็ยังอยู่กับเรา

นี่เวลาทุกข์เวลายาก สิ่งทุกข์ยากมันเป็นเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัย แต่ถ้าหัวใจมัน
ทุกข์ยากนะมันบีบคั้นเรา ถ้าหัวใจไม่ทุกข์ยากเรื่องนั้นมันเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก เพราะ
จิตใจเรามันมีคุณค่าไง คุณค่าของความรู้สึกนี้สำคัญมาก คุณค่าของน้ำใจนะ ค่าของน้ำใจ

คิดถึงกัน ปรารถนาดีต่อกันมีคุณค่ามาก คุณิ เวลาคนที่เขาคิดบาดหมางกัน เข้าใกล้มันยังร้อนนะ ไม่อยากเข้าใกล้เลย

สมบัติพิศฐานมันช่วยเหลือเจือจานกันได้ แต่ความทุกข์ในหัวใจมันจะเจือจานกันได้อย่างไร แค่ปลอบประโลมกันนะ ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร นุ่นก็ไม่เป็นไร.. เป็น! มันทุกข์อยู่นี้ ไ้ไม่เป็นไรพุดอยู่ข้างนอกนะ ไ้เจ็บมันเจ็บอยู่ในนี้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเราะ เราแก้ไขของเราได้ มีสตินะ หลวงตาท่านสอนอยู่

“ถ้ามีสตินะเหมือนฝ่ามือเล็กๆ นี่มันกั้นคลื่นของทะเลได้”

คลื่นของความรู้สึกความนึกคิดที่คลื่นมันซัดเข้ามาหาเรา สตินี่มันกั้นได้ มันรับผิดชอบได้ มันรักษาได้ เห็นไหม นี่สติปัญญา! สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม.. สภาธรรมนี่จิตใจของคนสูงต่ำแค่นั้นมันจะรักษาตัวมัน การรักษาตัวเราได้อย่างนี้ครูบาอาจารย์ก็สาธุ เวลาหลวงตาท่านพุด “ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรารักษาใจของเราได้ ครูบาอาจารย์ก็คือครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ท่านเลี้ยงดูเรามา ท่านมีพระคุณต่อเรา แต่ถ้าเราจะเกาะท่านไปจนตาย เหมือนลูกหลานเลี้ยงมันจนตาย ใครจะเลี้ยงมันจนตายล่ะ เราต้องเลี้ยงมันให้เป็นผู้ใหญ่ แล้วมันจะเลี้ยงตัวมันไป

เราก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นหลักเป็นชัยของเรา แล้วเรามีหลักชัยของเราขึ้นมาแล้วรักษาตัวเรา ใจของเราเป็นประโยชน์กับเรา แล้วเราจะเป็นประโยชน์กับคนอื่นด้วย เอวัง